

LUND UNIVERSITY

Joint Faculties of Humanities and Theology

Alfvén & Enescu:
ett folkligt receptionsresultat.
Den traditionella kulturen i dagens
Västeuropa.

Marigona Melanie Jusufi
MUVK02
Kandidatuppsats i musikvetenskap
Hösttermin 2019
Institutionen för kulturvetenskaper
Lunds Universitet
Handläggare: Tobias Lund

Förord

Jag vill tacka min handläggare, Tobias Lund, för all hjälp, alla diskussioner och alla möten som resulterat till den här texten. Tack till Arina Stoenescu för vår intervju och den trevliga atmosfär som skapar vid diskussion. Tack till min mamma, Fevronia Jusufi.

Abstract

Romanian political and musical history is a complex and intense story that has undergone a major change during the 20th century with composers such as George Enescu and political events such as Romanian Revolution, 1989. Folk traditions and songs have for a long time been an essential part of the country's identity, and through Enescu's two rhapsodies and a music-pedagogical children's book - "Alfvén & Enescu: i musikogen" - Romania has taken a step closer to the western world, with emphasis on Sweden, and with folklore as the core between them. With the help of my analysis and Mark Everist text about reception history, I want to contribute to the knowledge of how music history and pedagogy are used ideologically in today's Romania through a children's pedagogical book to approach Western Europe. I would like to point out the interaction that is emphasized between the Swedish composer Hugo Alfvén (1872-1960) and the Romanian composer Geroge Enescu (1881-1955), but also present what is not emphasized between the two composers and purpose why it may be so. As a result, a complex and long history of past recipients resulted in an effect that's absorbed by future young recipients.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och forskningsfråga	5
1.3 Disposition	5
2. Forskningsöversikt	6
3. Teori och metod	7
4. Analys	9
4.1 “Alfvén & Enescu: în pădurea muzicală: i musikskogen”	9
4.2 “Alfvén & Enescu ” - selektiv framhävmg	14
5. Resultat	18
6. Diskussion av resultat	20
6.1 Går det att göra alternativa tolkningar?	20
6.2 Förhållande till jämförbara studier	20
6.3 Vidare fördjupning inom området	20
7. Summering	21
8. Referenslista	23
9. Bilagor	25

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Rumänien är ett före detta kommunistisk nation som var isolerat från mycket av omvärlden under diktatorn Nicolae Ceausescu (1965-1989) styrelse. Den veckolånga revolutionen, 1989, där de som vågade gav sig ut på gatorna för att protestera mot den politik som så länge verkat, avslutades juldagen samma år med Ceausescus avrättning. Efter revolutionen påbörjade förhandlingar mellan Rumänien och EU föras fram, och 1:a januari, 2007, var landet officiellt en del av den Europeiska unionen (EU). Rumäniens EU-medlemskap har gett upphov till landets närmande av västeuropa. Utanför den politiska bubblan har även den kulturella aspekten tagit ett steg närmare, något som uppskattas av många och ringaktas av konservatister.

Landets kulturella skepnad är en väsentlig del av historien och det kontemporära tillståndet bland befolkningen. Ett centralt ämne är folkligheten, traditionell kultur, sångerna och danserna. Rumänsk folklighet inkorporeras i mycket i landets media, högtider och festivaler och uppskattas alltid av befolkningen, både de på plats och de som lämnat landet. Tv-shower, intervjuer, talangtävlingar, etc. ser positivt på folkliga inslag från medverkande. Förutom media och samtida nyheter har den historiska aspekten haft en betydelsefull faktor för landets folkliga gemenskap. Ett primärt exempel, som även spelar en betydelsefull roll i texten, är George Enescu (1881-1955), rumänsk tonsättare som verkade mest i Paris, Frankrike.

Enescus arv lever vidare i Rumänien genom musikfestivalen '*George Enescu Festival*', och *Nationalmuseét George Enescu* i Bukarest för att nämna några få. Även den *comună* (rumänsk administrativ undergruppering inom befintliga kommuner) och by som Enescu föddes i är idag omdöpt till "*George Enescu*". I en akademisk bok - *George Enescu*, utgiven 1964 av Institutionen för kulturhistoria, Rumänska Akademin - uttrycker sig författaren Fernanda Foni enligt följande om Enescu;

“Genom hans rapsodier accelererade vår stora kompositör övergången från den rapsodiska fasen till den kreativa omvandlingen av den populära musikaliska substansen inom ett personligt språk.” (sid. 85)

Utgiven 1964, ca nio år efter Enescus död, giver boken en god och upplysande inblick i hur man såg på och tänkte om Enescu i Rumänien. Liknande uttrycksfulla meningar förekommer mer än en gång i boken.

En sådan mening ger upphov till förståelse för vilken nationalromantisk kontext och miljö som en kompositör som Enescu har fått slå rot och utvecklas i och hur hemlandet, Rumänien, har omfamnat de musikaliska verken som dedikerats dem.

På så vis ställs Enescu, som främst verkat i västeuropeiska miljöer, mellan Rumänien och västeuropa. Tio år senare efter Rumäniens EU-medlemskap kan resultat uppfattas av Enescus (och kanske vidare Rumäniens) ställning mellan landet och Europa i form av en bok - "Alfvén & Enescu: i musikskogen" (2017), där två huvudkaraktärer, Enescu och den svenske tonsättaren Hugo Alfvén (1872-1960), framställs ur en folklig nyans.

1.2. Syfte och forskningsfråga

Med hjälp av min analys vill jag bidra till kunskapen om hur musikhistoria och musikpedagogik används ideologiskt i dagens Rumänien genom en musikpedagogisk barnbok för att närma sig västeuropa, med betoning på Sverige. Jag vill tyda på den interaktion som framhävs mellan den svenske kompositören Hugo Alfvén (1872-1960) och den rumänska kompositören George Enescu (1881-1955), men även presentera vad som *inte* framhävs mellan de två tonsättarna och proponera varför det kan vara så.

Hur framställs relationen mellan Enescu och Alfvén i och genom en musikpedagogisk barnbok? Vilka syften och vilken ideologisk laddning kan utläsas av denna framställning?

1.3. Disposition

Utöver tidigare punkter påbörjar uppsatsen med en forskningsöversikt för att förstå vad som forskats tidigare i ämnet och hur det den forskningen spelar roll i analysen. Efter det följer ett kapitel om teori och metod där information och Mark

Everists text om receptionshistoria diskuteras och även analysmaterialet.

Efter teori och metod följer analysen som är uppdelad i två subkapitlar. I analysen diskuteras materialet, kontexten, historien, tolkningar görs med grund i teorin som används. Sedan presenteras resultat och diskussion av resultat, därefter en summering av vad som redogjorts.

2. Forskningsöversikt

Ämnet 'Rumänien och dess koppling till västeuropa via musiken' är ett brett område som innehar en omfattande sortiment av forskning. En sådan djupgående text är *The Beginnings of Romanian Composition: Between Nationalism and the Obsession with Synchronizing with the West* (2017), skriven av musikforskaren och professorn vid National University of Music Bucharest, Valentina Sandu-Dediu.

Det är en grundlig text om Rumäniens musikhistoria och dess närmande och besatthet att synkronisera med västeuropeisk konstmusik och struktur.

Sandu-Dediu täcker ämnet från tidigt 1800-tal fram till ca mitten av 1900-talet.

Utöver musiken skriver Sandu-Dediu om kulturen, arkitektur och de internationella relationerna som nådde Rumänien.

“The Beginnings of Romanian Composition: Between Nationalism and the Obsession with synchronizing with the West” följer i tur och ordning ett stycke om den rumänska musikens övergång från grekisk-centrerad till västerländsk musik. Tydligast ser man övergången under 1820-talet (s.317). På sida 319 skriver Sandu-Dediu om musikers försök att synkronisera med väst och samtidigt bibehålla den rumänska folkmusiken. Hon citerar den rumänska poeten Vasile Alecsandri (1819-1890), ett citat ur poetens artikel ”*Românii și poezia lor*” (Rumäner och deras poesi), publicerad första gången år 1850 i tidskriften *Bucovina*;

“In an epoch such as this, when our countries must fight powerful enemies who strive to cast into darkness not only our political rights, but also our nationality, folk poetry will be of great help in defending it, because however great the manifestos of the Petersburg cabinet might be, Romanians will remain Romanians and will prove that they are Romanians through their language, traditions, customs, image, songs and dances.”

Alecsandris citat och de tidiga indikationer på synkronisering med västvärlden kan idag kopplas till boken och analysmaterialet “Alfvén & Enescu: i musikskogen” som målar upp rumänsk och svensk kultur ur en folklig och traditionell horisont från Rumäniens håll. Barnboken finner sin plats i ämnesområdet intill texter som Valentina Sandu-Dediu. Boken är utgiven år 2017 i 350 exemplar och är ännu färsk material. En analys i den här graden har ej förfallit tidigare av boken och dess tema och materia men kan ge en vidare diskussion inom ämnet.

3. Teori och metod

Som teori är receptionshistoria det mest väsentliga för ämnet. Primär skrift för analysen är “Reception Theories, Canonic Discourses and Musical Value” (1999), skriven av Mark Everist.

Metoddelen är en analys av musikpedagogiska barnboken “Alfvén & Enescu: in padurea musicala: i musikskogen”, utgiven av Arina Stoenescus förlag - Pionier Press, 2017, författad av Cristina Andone. En telefonintervju har genomförts med förläggaren Arina Stoenescu den 14:e november och finns som bilaga.

För att skapa en relevant och väsentlig analys av materialet är det nödvändigt att analysera både form, utseende och innehåll för att förstå dess kontext. Bild, form och text samspelar i hög grad, framför allt i en musikpedagogisk bok riktad mot en yngre publik. Genom att förstå vad som illustreras kan vi förstå kontexten och innebörden i temat som presenteras.

Analysmaterialet kan i det här fallet tolkas som en receptionsresultat av den musikaliska expositionen som man tagit del av. Receptionshistoria, som Everist citerar Carl Dahlhaus “called the ‘after-life’ of musical works” (s. 379), kan enligt Everist själv inte talas om utan de tyska begreppen *rezeption* (reception) och *wirkung* (effekt).

Rezeption handlar om hur lyssnaren/åskådaren recipierar något. Ens framställning av ett viss objekt är ett resultat av den reception som utspelats. Wirkung innebär den process som genomgått under en viss tid/av en viss person. Det kan vara tidigare reception av något som samtida lyssnare/åskådare recipierar till något nytt.

“In reception theory, *Wirkung* (effect) focuses on the textual and musical aspects of the process, while *Rezeption* (reception) the reader - in the broadest sense, the recipient of the text.” (s. 379)

Vad som sker med analysmaterialet är att den alstrats ur ett rumänskt horisont där Alfvén och Enescu har recipierats. Det leder vidare till föreställningar som sedan tas upp i boken och blandas med en barninriktad fantasi. Framställandet själv blir en handling i sig. Nationalromantiska, folkliga, musikaliska och politiska sammanhang, alla som verkat som *wirkung-faktorer* modifieras skaparna och receptionsresultatet blir textens analysmaterial.

Everist skriver dessutom om canonbildning och problematiken med dess uppstående som samling av verk som många gånger om recipierats. Vad skaparna av boken gör med “Alfvén & Enescu: i musikskogen” är att upphöja de två tonsättarnas rapsodier - Svensk rapsodi nr. 1 & 3 respektive Rumänsk rapsodi nr. 1 & 2 - till en egen canon, lämplig för barn, och talar väl om dem.

Everist uttrycker senare anknytningen mellan *wirkung*, *rezeption* och värde och hur detta kan ge upphov till en canonbildning. Teorin kan avläsas, tolkas och sedan vidare kopplas till analysmaterial “Alfvén & Enescu: i musikskogen”.

Den 14:e november, 2019, genomfördes en telefonintervju med bokförläggaren Arina Stoenescu. Arina fick frågorna mejlade i förväg. Intervjun bygger på de frågor som ställts om boken, processen och tankarna kring ämnet och Alfvén respektive Enescu. En transkription av intervjun finns som med bilaga. Varför en intervju tycktes vara gynnsam för uppsatsen är för att den kan ge upphov till annan tolkning utöver läsarens. Med det sagt bör man vara kritisk och förstå att svar kan vinklas för att gynna en viss vy.

4. Analys

4.1 “Alfvén & Enescu: în pădurea muzicală: i musikskogen”

“Alfvén & Enescu” är en bok med två början. Från ena hållet kan man följa med Alfvéns sida och från andra Enescus. Boken är riktad mot barn och påvisar därför en barnlik fantasifull tillvaro. Läsaren får följa två barnkaraktärer, Sashi och Thea, som träffar på alven Alfvén respektive alven Enescu i musikskogen. Där får de lära sig grunderna i musikteori som klav, tonnamn, tonplats, notvärde, avstånd, harmoni, förtecken, tempobeteckning, ackord, tonarter mm.

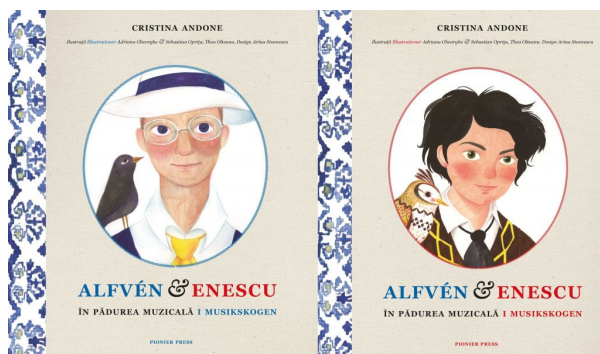

Bild: icr.ro Rumänska Kulturinstitutet 2017 (OBS! Bilden speglar ej bokens fysisk form.)

Boken följer en tvåsidig tema;

Två början ut två olika håll. En Alfvén och en Enescu del. Till bokens fysiska form följer två boksnören varav en är gulblå - Sveriges flagga - och den andra är röd, tillsammans bildar de två Rumäniens flaggfärger. Texten är skriven på både svenska och rumänska. I Alfvéns sida av boken stå rumänska i svart och svenska i blått. Enescus sida finner man även där rumänska i svart, men svenska i rött. Var sida av boken följer respektive lands “stereotypiskt kulturella” igenkännande, ex. kanelbulle och kaffe som svensk fika och rumänska kåldolmar.

Utöver text och två tonsättare följer en kort musiklista där två rapsodier var nämns.

Dessa teman behandlas genom gemensamma ämnen - musik, musikpedagogik, “musikskogen”, huvudkaraktärerna och enskilda sagor. Musikpedagogik är en huvudcentral faktor i boken. Visor förekommer med jämna mellanrum i boken, men en närvaro av tonsättarens egen musik finns inte till förrän mot slutet, utan fokus och betoning läggs på musikpedagogiska övningar och lekar. På sida 54,

Alfvéns del, finns en musiklista över två av Alfvéns tre rapsodier:

“Svensk rapsodi nr. 1, op. 19, Midsommarvaka (1903)

Svensk rapsodi nr. 3, op. 47, Dalarapsodin (1931)”

Sidan efter följer en kort text med titeln “Om Hugo Alfvén” där reserverad information om hans tidiga liv, profession och komponerandet av rapsodierna finns att läsa. Även en kort mening om Alfvéns andra rapsodi - Svensk rapsodi nr. 2, op. 24, Uppsalarsapsodin - som inte nämns i musiklistan finns där, men frasen berör endast styckets tema och dess inspiration från studentlivet i Uppsala.

Sida 53, Enescus del, följer samma struktur som hos Alfvén. En musiklista där hans två rapsodier listas:

“Rumänsk rapsodi för orkester nr. 1 A-dur opus 11:1, (sommaren 1901)

Rumänsk rapsodi för orkester nr. 2 D-dur opus 11:1 (hösten 1901) “

Efter Enescus musiklista följer ett kort stycke med underrubriken “Enescus recept på lycka”. Här jämförs olika tempobeteckningarna med promenader, dofter och smaker.

“Allegro på en daggbeströdd äng, barfota. Lento i solen, knaprande på ett sprött grässtrå. Semplice andandes in den starka bergsluften med doft av kåda och fuktig jord. Dolce på verandan med en skål mörkröda körsbär. En con-brio-portion av Rapsodia Română no. 1 (Rumänsk rapsodi no 1) på konserthuset Athéneum i Bukarest.” (s. 54, Enescu)

Efter stycket följer en tvåsidig “Om George Enescu”. Likt Alfvén finns information om hans tidiga liv, profession och rapsodierna. Till skillnad från Alfvén är information mer djupgående och opulent. Annan musik av Enescu nämns och även en deskription av honom som musiker och tonsättare med meningar som “*Han var en fulländad musiker, ständigt under inspirationens magiska vinge men alltid lika hårt arbetande.*” förekommer (s. 55, Enescu). Uppgifter om hans relation till rumäniens kungafamilj, resor, förhållande skrivs med i stycket. De sista meningarna rekommenderar platser att besöka om man skulle ha vägen förbi hans

gamla hem i Liveni, hemma i kommunen med samma namn som tonsättaren själv.

Vad som binder samman de två kompositörerna i boken är deras musikaliska historier och verk dedikerade till hemlandet. Genom det här spelar rapsodierna en central roll i bokens formgivning. Men i och genom berättelserna finns inte tonsättarens egna musikaliska närvaro och rapsodierna inkorporeras ej i sagorna utan bara i tidigare benämnt musiklista och biografistycket. Innehållet berör rapsodierna i en voluminös grad, men kan boken som eget subjekt uppfattas som en rapsodi? Likt tonsättarnas rapsodier är boken en hyllning till respektive lands folkliga traditioner. De glada folkmelodierna, de lyckliga och komiska tillfällena i den lätta vardagen. Boken, likt rapsodierna, erbjuder en färgstark, omväxlande och folklig ton.

Everist teori om canonbildning och dess association till reception och värde påvisas i "Alfvén & Enescu: i musikskogen" genom den musiklista som presenteras i boken. Här har skaparna konstruerat en idealiserad och barnvänlig enhet av fyra rapsodier som ska passa väl ihop - Svensk rapsodi nr. 1 och 3, och Rumänsk rapsodi nr. 1 och 2. I det här fallet är recipienterna främst från rumänskt håll. Deras reception av Enescus rapsodier är från en positiv position där Enescu spelat roll för den internationella relationen. I intervjun med Arina Stoenescu, förläggare vid Pionier Press, talar Arina om att om radionätverket Radio Free Europe där hon hörde Enescus musikstycken.

“Radio Free Europe som man lyssnade på lite i smyg under kommunisttiden, dem använde stycken från Enescu för olika musiksignatur så för mig blev det väldigt starkt kopplat med det.” (Se bilaga)

Enescus musik stod för kontakten med omvärlden och det internationella. Sökandet efter något lika värdefullt resulterade i till Hugo Alfvén och två av hans tre rapsodier, även dem dedikerade till hemlandet.

Förutom tolkningarna för canon och rapsodi framställs boken för läsaren som ett samspel mellan svensk och rumänsk kultur där det folkliga spelar en central roll.

Boken i sig är en konstruktion från rumänskt håll, en idealiserad version av ett Sverige som ska passa bra ihop med Rumänien och det folkliga, och därför utelämnas mycket för att den ideala bilden ska fungera. I intervjun med Arina menar hon på att "bygga broar" mellan de två kulturena och visa på "på likheter och spännande saker", i hopp om att introducera Alfvén för unga rumäner och Enescu för unga svenskar. Detta görs genom ofarliga stereotypiska drag om de två kulturena. Genom Alfvéns del finner man svenska folkdräkter, en "svensk fika" bestående av kaffe och kanelbulle, röda hus, dalahästen närvaro i och genom boken. Igenom Enescus del följs även här folkliga dräkter, porslin från de historiska provinserna, lärkans närvaro och den traditionella maträtten *sarmale* (kåldolmar). De folkliga traditionerna och den nationalromantiska andan är tydlig men subtil och förenklad för att inte verka aggressiv. Folkdräkterna, traditionerna, sångerna spelar en mycket större roll i Rumänien, även idag, än vad det gör i den Sveriges vardagliga tillvaro. Det inkorporeras i högre grad i media, film, tv och konsert än vad det gör i Sverige. För att förtydliggöra skillnaderna; under ett avsnitt av tv-programmet *Vocea Romaniei, 2017* (The Voice Romania) satte sig två domare - Loredana Groza och Tudor Chirila - ner bredvid den tävlande och försökte vinna över honom till sitt lag genom att improvisera över en traditionell folklig visa. Den här subgenren kalla för *lăutarească*. De turas om fram och tillbaka och improviserar fram sina texter i hopp om att locka den deltagande till sig. I bakgrunden hör man bandet ackompanjera varsamt. Om det var ren improvisation eller tidigare inövat vet man ej, men resultat skulle nog blivit detsamma. Tittarna imponerades av denna musikaliska stund och i kommentarsfältet under ett youtube-klipp som setts över 1,9 miljon gånger finner man starka och positiva reaktioner för de korta fem minutrarna av folklig ton. Loredana, som då var med och sjöng, har också laddat upp videon på sin youtube-kanal där hon i titeln kallar det för "ögonblick av sensation". Folkligheten och traditionerna uppskattas av många i landet och speglar positivt hos de offentliga personerna när de tillägnar en sång, dans, maträtt etc. landets traditionella vanor.

Att yttra att den svenska nationalromantiken inte finns är ett felaktigt påstående. Sådan folklig anda existerar, men den är inte inkluderad i de vardagliga medierna som når befolkningen utanför specifika högtider och traditioner och tillfällen. I Sverige finner man misstänksamhet när folklighet, gamla traditioner och tydligt

nationell drag nämns då det under de senare åren förknippats med Sverigedemokrater och andra nationalistiska roller som ofta har uttryckt sig kontroversiellt.

Vad som sker i boken "Alfvén & Enescu: i musikskogen" är en sammanbindelse mellan den starkt närvarande folkandan i Rumänien och en matt prägel av svensk folklighet för att lyfta, omforma och förena de två kulturerna och dess likheter så de passar väl ihop. Genom dess innehåll, men även bokens fysiska form är en sådan faktor. Att läsa den från två håll utan någon riktig början och slut giver boken en röd tråd utan ände. Verkets form är en samhörighet mellan Sverige och Rumänska, ett "vi är lika, vi är ett"-koncept. De två boksnören som finns till bidrar jämväl till det här konceptet där det enda som skiljer de två flaggorna åt är en ensam färg.

Interaktionen mellan de två kulturerna i boken är starkast genom kompositörernas musikaliska exposé. De förhåller sig till varandra genom rapsodier, musikteori, den magiska miljön musikskogen och folkliga tendenser i och genom berättelsen. I mittuppslaget möter kompositörerna och kulturen varandra. Det är dalahästen och en folkligt mönstrad matta. Det är sida 58 från båda hållen och här finns även plats för barn att färglägga dalahästen och mattan efter eget intresse. Rumänien möter Sverige och genom det här uppslaget framhävs likheterna tydligare än olikheterna.

4.2 “Alfvén & Enescu” - selektiv framhävnig

Man har valt att framhäva rapsodierna i “Alfvén & Enescu: i musikskogen” och det görs i den musiklista som står med i boken. Rapsodierna är ägnade respektive tonsättares hemland. Alfvéns Svensk rapsodi nr. 1, Midsommarvaka, är enligt “Alfvén & Enescu: i musikskogen” ett stycke tema inspirerad av de folkliga traditionerna landet. I boken “Hugo Alfvén: en vägvisare” (2003), påbörjar Martin Tegen sitt kapitel följande;

*“Har Midsommarvaka några föregångare eller rentav förebilder?
Ja, utan tvivel föregångare. Men knappast förebilder, om man
med det syftar på den speciella uppläggnigen av Alfvéns verk.
Som konstverk är det unikt, även om det går att inordna i en av
traditionsvägarna inom den europeiska konstmusiken.” (s. 104)*

Att konstatera att *Midsommarvaka* är bara inspirerad av tidigare folkliga melodier är en alldeles för stor förenkling av verket. Alfvéns verk är en potpurri av flertal föregångare - starkt ex. som tas med i Tegens text är bland annat Franz Liszt. Alfvéns *Midsommarvaka* är inte en okomplicerad folkstycke, men enligt Tegen själv, ett unikt konstverk som kan passa in.

I Alfvéns tredje rapsodi, Dalarapsodin, upplevs en annorlunda stämning. “Alfvén & Enescu: i musikskogen” beskriver stycket som “melankolisk och drömlig, som en herdes dagdrömmar i bergens avskildhet.” (s. 55, Alfvén). Styckets karaktär är motsatsen till vad lyssnare fått höra i de tidigare rapsodierna och planterar en rot av fundersamhet. I “Hugo Alfvén: en vägvisare” uttrycker G. Ternhag att Alfvéns avsikt med *Dalarapsodin* var att skapa en *pendang* till “den lyckade förstlingsrapsodin” (s. 118). Vidare förklarar Ternhag de melodier som rapsodin består av men förklarar att stycket för det mesta är ett verk av andra melodier än Alfvéns egna.

“Men rapsodin bygger bara delvis på tonsättarens egna melodifynd. I lika stor utsträckning vilar verket på melodier som andra tecknat upp.” (s. 119).

Ca två år innan *Midsommarvaka* komponerade Enescu Rumänsk rapsodi nr. 1. Rapsodins klimax består av en inkorporerad interpretation av en gammal folklig *lăutarească*-melodi för panflöjt vid namn Ciocârlia. Vem som ursprungligen komponerat melodin tros man ej veta säkert, men mycket tyder på att panflöjtisten och kompositören Angheluș Dinicu kan ha tonsatt melodin många år tidigare. Dinicus barnbarn, tonsättaren och violinisten Grigoraș Dinicu omarbetade arrangemanget som kom att bli Enescus virtuosa melodi i hans första rapsodi. Betydelsen av Ciocârlia i rumänsk kultur symboliserar för frihet, folklighet, lustighet och vishet. En ciocârlia är en lärka, likt den fågel som följer Enescu-karakteren i "Alfvén & Enescu: i musikskogen".

Enescus andra rapsodi är enligt boken "melankolisk som en rumänsk visa." (s. 55, Enescu). En parallell kan dras till exemplet som nämnts tidigare om de två domarna på The Voice Romania som sjöng över en melankolisk folkvisa. Benedict Taylor har i sin text "Landscape - Rhythm - Memory: Contexts For Mapping the Music of George Enesco" (2017) formulerat en grundlig och djupgående beskrivning av Enescu Rumänsk rapsodi nr. 2. Taylor tydliggör vart Enescu funnit inspiration för sin andra rapsodi och vad de olika melodierna har för betydelse. Han drar koppling mellan rapsodins intro och den rumänska kompositören Alexandru Flechtemachers ballad från 1800-talet, "Pe o stâncă neagră, într-un vechi castel" (På en mörk klippa, i ett gammalt slott). Balladen är ett satt stycke av dikten "Mor till Ștefan den store" ur Dimitrie Bolintineanus *Legende istorice* (1865) (Historiska legender) (s. 400). Taylor redovisar i kapitlet om Rumänsk rapsodi nr. 2 verket som en cirkulation kring flera sammanhängande faktorer. Stycket baserar sig på landskap, melodier, historier och de folkliga dikterna - och kanske även längtan hem.

Hugo Alfvéns Svensk rapsodi nr. 2, Uppsalarapsodi, blaskar inte i samma ljus som de fyra tidigare nämnda gör i boken. Rapsodin är inspirerad av studentlivet i Uppsala och festmusiken som följer. Martin Tegen skriver om *Uppsalarapsodin* i "Hugo Alfvén: en vägvisare" där han bland annat visar på de många visor som Alfvén inkorporerat i sin rapsodi. Sånger som "Över skogen, över sjön", studentsången, "Hör oss Svea", "Ulla, min Ulla" och många fler. Tegen har i texten

även ett utdrag ur Alfvéns memoar (1948) om hur mottagandet var i Uppsala när folket fick höra rapsodin för första gången.

“Den akademiska församlingen log och uppskattade “supmelodierna” - utom en i församlingen, rector magnificus, professor Schück, var alldeles rasande, det kunde jag inte ta miste på.” (s. 377f/s. 115, Tegen)

Varför Alfvéns andra rapsodi inte tas med i musiklistan i “Alfvén & Enescu: i musikskogen” kan bero på de “supmelodier” och studentfestsånger som verket bygger på, ty det inte är något riktad mot de unga läsare som boken vänder sig till.

Rapodiernas betydelse och innebörd har spelat ut på två olika vis i respektive tonsättares hemland. I “Alfvén & Enescu” framhävs George Enescu som “vandrare och musiken som ledsagare” (s. 55, Enescu). Han beskrivs som “en flitig kompositör, en framstående virtuos instrumentalist och mycket uppskattad lärare och dirigent.” “Fulländad musiker” och “geni” är några ord till som används i passaget för att beskriva tonsättaren. En stark tydning på hur man i Rumänien upplever Enescu och hans musik. Detta stärks med en inblick på hemsidan *Nationalmuseét George Enescu* i Bukarest, Rumänien. Museét rumänska hemsida är en pompös, komplicerad och mångsidig webbsida med flera tillvägagångssätt för att plocka på sig information om kompositören. Ett tydligt samband kan ses mellan de två beskrivningarna och dessutom den akademiska boken *George Enescu* (1964) där även där presenterades Enescu med en sådan gudomlig nimbus.

Man kan tolka “Alfvén & Enescu: i musikskogen” som ett receptionsresultat av de två kompositörernas rapsodier, framför allt George Enescus då boken är skriven från rumänsk horisont. Detta påverkas starkt av den undervisningstradition som finns i Rumänien. Faktorer som disciplin och de tunga kraven i skolan utgör en hård skolgång där kunskapen om konstarna blir till en klassfråga som vidare har en inverkan på ens uppfattning om kompositörer som George Enescu. Att kunna citera poesi och litteratur, spela något klassiskt stycke och känna till de rumänska tonsättarna, författarna, etc. får en stark anknytning till “högre utbildning” och “social kapacitet”. Richard Middleton skriver i sin text “Music Studies and the Idea of Culture” (2012) om hur kultur är ett sådant komplex ord, men ändå finns den

överallt. Middleton nämner redan i första stycket hur samhället preserves kulturella arv, något som tydliggörs i Rumänien. Men även vad man skulle vilja kalla för utdöda kulturella fördomar och tabueér bevaras och pånyttföds och ompresenetars på grund av rädslan av förändring.

Fördomar om alkohol, ”vulgära fester”, psykisk ohälsa och sexuell läggning är bara några att nämna. Kanske är det inte lika pragmatiskt att introducera en rapsodi som glorifierar festmusiken, alkoholen och studentlivet för unga barn. Alfvéns Svensk rapsodi nr.2 spelar inte på samma folkliga toner som hans två andra, utan betonar en annan del av samhället som man i Rumänien inte framhäver på samma vis än. Progression tar form i vissa städer som idag anses vara studentstäder, ex. Cluj, Transylvanien. Idag finns studenter från hela världen som kommit till Cluj för att studera på något av deras universitet, och Rumänien har via den här möjligheten öppnat upp ytterligare för västeuropa, men även utanför EU gränser. Men kanske är det ännu tabu att introducera en rapsodi om sådana ämnen i en musikpedagogisk barnbok som framhäver de ärorika traditionerna och folkligheten.

5. Resultat

Att analysen skulle resultera till ett facit är nästintill omöjligt då vi endast kan göra tolkningar och dra egna slutsatser av boken "Alfvén & Enescu: i musikskogen".

Vad som kan färdigställas av analysen är att boken boken är skriven från rumänsk horisont och med det följer ideologier, ismer och andra förutsättningar. Bokens kärna är musikpedagogik och lärandet av musikteorins grundliga baser till unga barn. Vad som presenteras från svensk och rumänskt håll är en selektiv framhävnig där man konstruerat en idealiserad version av länderna där de passar varandra bra.

Likt Sandu-Dedius text om Rumäniens besatthet att synkronisera med västvärlden kan man även här konstatera Rumäniens vilja att fortsätta söka sig närmare väst - med betong på Sverige. Vad som skiljer sig mellan "Alfvén & Enescu: i musikskogen" och Sandu-Dedius text är villkoren det görs på. Tidigare har Rumänien följt väst och dess strukturer, medan i "Alfvén & Enescu: i musikskogen" är det från Rumäniens håll som man skapar och anpassar Sverige efter sig.

Rumäniens och Sveriges folkliga traditioner möter varandra via de två kompositörerna som ägnat rapsodier till hemlandet. Ländernas relation till folkligheten är diverse och upptas väldigt olika där Rumänien i många fall inkorporera det i högre grad. Med det sagt ska det inte påstås att det Sverige lämnat sina folkliga traditioner, danser och sånger bakom sig, men ett modernare steg har nåtts och traditionerna är just vad som säger sig vara - traditioner.

I ett land med sådan historisk bakgrund som Rumänien kan en del av befolkningen känna en fientlighet till det nya och moderna, i hopp om att inte förlora den delen av sin identitet som folk för de iställer den svenska kulturen på samma mark där de två kulturerna möts i mitten.

I Even Ruuds bok förklarar han hur termen canon ofta används i receptionshistoria:

"Vi bruker betegnelsen kanon om en utvalgt rekke av musikkstykker vi tillegger en mer varig verdi, uavhengig av hvilken sjanger vi snakker om" (s. 214)

Alfvén och Enescus rapsodier bildar tillsammans en canon av folkliga sånger och melodier. Boken "Alfvén & Enescu: i musikskogen" kan betraktas som en canon av kulturell folklighet och traditioner. Dessa traditioner omfattar maträtter, sånger, folkdräkter och objekt (ex. dalahäst, vaser från gamla provinser). Canonbildningen av två kulturer, två tonsättare och deras rapsodier är starkt närvarande i och genom boken. Vidare är boken i sig en rapsodi ägnad den konstruerade enheten mellan rumänsk och svensk kultur. Vad som framhävs från var sida är noggrant selekterat för att främja de likheter som existerar från de båda hållen.

Rudd fortsätter i sin bok med en kort delkapitel, *Musikk for barn* (s. 216), där han i sista stycket förklarar den fränkoppling barn har till symfoniorkester i stora konsertsalar med den design och arkitektur som står mellan barn och musik. Han skriver "*Barnekulturen og barnekonsernten ønsker tilkopling, et annet rom for samhandling.*" (s.217). I "Alfvén & Enescu. i musikskogen" erbjuds just det här för de unga läsarna. Boken är riktad en yngre publik och följer två barnkaraktärer, Thea och Sashi, som får följa med Hugo Alfvén och George Enescu, deras kultur, musik och flera sagor genom boken. Detta ger upphov till en position där läsaren följer med i musikbegreppen, teorin och de berättelser som finns.

Skriven från ett rumänskt håll, presenteras rumänska och svenska läsare för en förhärligad och nationalromantisk version Enescu och Alfvén.

Den nationalromantiska bilden av Enescu har varit konsekutiv genom åren, främst fastställt sedan 1964 fram till dagens beskrivningar. I akademiboken *George Enescu* (1964) fortsätter beskrivningen av Enescu:

"Enescu är utan tvekan grundaren av den nya rumänska kompositionskolan, vars utveckling under det tjugonde århundradet fullständigt bekräftar rättvisan för dess konstnärliga principer." (s. 85)

Enescus biografisida i "Alfvén & Enescu: i musikskogen" börjar med meningen "*Enescu föddes i honungens och gudabenådade musikens land, Rumänien*" (s. 55, Enescu). Det är tydlig att en förskönad och nästan gudalik bild har framhävt genom tiden av den rumänske kompositören där han fått spela musikens hjälte i hemlandet ståendes på en piedestal. I "Alfvén & Enescu: i musikskogen" har man

hittat en likvärdig tonsättare som också ägnade sina folktonade rapsodier sitt hemland. Med boken konstruerades sedan en Alfvén/Sverige och en Enescu/Rumänien där de positiva sidorna och subtilt men tydliga nationalromantiska dragen fått flora tillsammans genom musikpedagogik.

6. Diskussion av resultat

6.1 Går det att göra alternativa tolkningar?

Vad som presenteras i boken är detsamma oavsett tolkning - två tonsättare/kulturer, fyra rapsodier emellan och musikteori med plats för sagor. Hur detta sedan framhävs, tolkas, uppfattas och bearbetas skiljer och därifrån uppstår tolkningar i diverse och alternativa sammanhang där kontexten fastställer resultatet. Kontexten som ”alfvén & Enescu: i musikskogen” har satts i här är i förhållande till Everists text om receptions historia och Sandu-Dedius text om Rumäniens synkronisering med västvärlden. Skulle man ställa boken i förhållande till andra teorier och tidigare forskning hade resultat sett ut på annat vis.

6.2 Förhållande till jämförbara studier

Uppsatsen och dess analys finner sin plats bland texter inom samma område, nämligen den rumänska musikens historia och utveckling. Inom samma ämne finner man flertal artiklar, kapitlar i större skrifter och arbeten, ex. Csilla Könczeis text *“Romania: History, Culture, and Geography of Music”* (2019). Könczei skriver om rumäniens musikaliska historia och utveckling med fokus på andra kompositörer och flera genrer.

6.3 Vidare fördjupning inom området

Musik, återberättande, ideologier och historia är alltid i en kontinuerlig utveckling och nya tolkningar och ismer influerar vad som lyfts fram. Uppsatsen täcker endast en liten fördjupningsområde inom ett mycket bredare ämne. Plats för vidare forskning, alternativa tolkningar och större bearbetning av området finns. För att nå en absolut resultat inom ett område så komplex krävs det ett genomförligt arbete

som sträcker sig över en längre period och kanske ett fältarbete på plats för en omfattande forskning. Vad som kan komma att uppstå från framtida forskning kring Alfvén och Enescu finns det inga gränser till. Kanske setts de två kompositörerna i ett annat sammanhang än nationalromantik folklighet där de framhävs på annat vis?

7. Summering

“Alfvén & Enescu: i musikskogen” är ett receptionsresultat av de historier och tidigare framhävningar som skaparna till boken exponerats för. Boken är skriven från rumänsk horisont där man konstruerat ett Sverige som ska passa väl ihop med Rumäniens folkliga traditioner. Det poetiska språket som används i boken målar nästan upp en sakral bild av tonsättarna där rapsodierna spelar den betydelsefulla rollen av helig musik.

“Alfvén & Enescu: i musikskogen”, tillsammans med bekräftelse från andra beskrivningar som i ex. *George Enescu* (1964) tyder på att rapsodierna som är tillägnade hemlandet och Enescu själv är musikens hjälte och kontakten med världen utanför landets gränser. Utöver musikstyckena är boken en rapsodi tillägnad två hemländer. För att skapa den ideala enheten mellan de två framhävs det positiva och barnvänliga, men mycket utelämnas för att bevara bilden. Vad Alfvén och Enescu står för i boken är de hemtrevliga traditionerna, dräkterna och sångerna som inte längre blottas i svensk kultur i samma höjd som den en gång gjorde respektive en nästan vardaglig akt i Rumänien. Alfvén och Enescu står för drömmen om det som varit och det som kan fortsätta bli.

Canonbildning inträffar i musiklistan som finns med i boken där rapsodierna står med som den värdefulla länken mellan de två kompositörerna. Även boken i sin fysiska form kan tolkas som en kulturell canon mellan de två nationerna, flaggorna, språken och kulturen.

Vad som lyfts fram i boken är en ärorik, traditionell kultur som man från rumänskt håll hoppas på att bevara samtidigt som landet jobbar mot att nå EU:s krav och stärka relationerna till andra länder. Idag bor flertal miljoner rumäner utanför Rumäniens gränser.

“In 2018, Romanian citizens of working age (20-64) residing abroad within the EU accounted for about a fifth (21.3 %) of the population residing in Romania, making them by far the largest national group among EU mobile citizens.” (Eurostat, 2019)

Genom “Alfvén & Enescu: i musikskogen” förenas Rumänien och Sverige i en folklig ton där Alfvéns och Enescus rapsodier fodrat enheten.

Analysen resulterade till en summering därför att genom tolkningar går det inte att definiera en slutsats. Den kontext och förhållande som boken fått till Everists teori och Sandu-Dedius text har gett upphov till att analysen fått ta den väg som följts i texten.

Ett säkert fastställande av analys och resultat är Rumäniens närmande av västeuropeisk kultur, struktur och drag, likt som Sandu-Dedius text, men här gäller det på egna villkor. Boken framhäver en bearbetad historia som tidigare berättats många gånger om. “Alfvén & Enescu: în pădurea muzicală: i musikskogen” är ett receptionsresultat som vidare för över en ny effekt till unga recipienter.

8. Referenslista

Andone, Cristina. 2017. *Alfvén & Enescu: în pădurea muzicală: i musikskogen*. Stockholm: Pionier Press

Europeiska unionen. u.å *Rumänien*.

https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/romania_sv#statsskick

(Hämtad 2019-12-18)

Eurostat - Europeiska unionen. 2019. *EU citizens living in another Member State - statistical overview*.

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/68490.pdf>

(Hämtad 2020-01-10)

Everist, Mark. 1999. "Reception Theories, Canonic Discourses and Musical Value", ingår i: *Rethinking Music* av Cook, Nicholas och Everist, Mark. Oxford: Oxford University Press. S. 378-402.

Könczei, Csilla. 2019. "Romania: History, Culture, and Geography of Music" ingår i: *The SAGE International Encyclopedia of Music and Culture*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc. Sid. 1851-1853

Middleton, Richard. 2012. "Music Studies and the Idea of Culture", ingår i: *The Cultural Study of Music: A Critical Introduction* av Clayton, M., Herbert, T., & Middleton, R., 2:a uppl. New York: Routledge Taylor & Francis Group. S. 1-14

Muzeul Național George Enescu. 2019.

<https://www.georgeenescu.ro/>

(Hämtad 2019-10-12)

Oprescu, G., Jora, M., Foni, F., Missir, N., Voicana, M. & zottoviceanu, E. 1964. *George Enescu*. Bukarest: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R

Ruud, Even. 2016. *Musikkvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget

Sandu-Dediu, Valentina. 2017. "The Beginnings of Romanian Composition: Between Nationalism and the Obsession with Synchronizing with the West," ingår i: *Nineteenth-Century Music Review*. Vol. 14, No. 3. Cambridge: Cambridge University Press Sid. 315–337.

Stoenescu, Arina: förläggare vid Pionier Press. 2019. Telefonintervju 14 november

Taylor, Benedict. 2017. "Landscape - Rhythm - Memory: Contexts For Mapping the Music of George Enesco", ingår i: *Music & Letters*. Vol. 98, No. 3. The Author. Oxford: Oxford University Press Sid. 394-437.

Ternhag, Gunnar & Rudén, Jan Olof, red. 2003. *Hugo Alfvén: en vägvisare*. Möklinta: Gidlunds förlag.

Tones, Tommy. 2017. *Vocea Romaniei 2017 - Loredana Groza & Tudor Chirila*. [YouTube].

https://www.youtube.com/watch?v=6PH-CC_vfLg

(Hämtad 2019-12-05)

9. Bilaga

Nedan följer en transkription av telefonintervjun med Arina Stoenescu, bokförläggare vid Pionier Press. 14:e november, 2019.

Inför intervjun fick Arina frågorna mejlade i förtid.

Frågorna angiven ordning;

- Sedan 1991 har ni gett ut tvåspråkiga böcker. Vad motiverade er till att starta det? Vad försöker ni åstadkomma med era böcker?
- Ni nämner på er hemsida att ni behandlar “rumänska ämnen”, hur definierar ni rumänska ämnen?
- Vilka faktorer spelade roll vid val av just George Enescu och Hugo Alfvén som karaktärer i er musikpedagogiska bok?
- Vad spelar Enescu och Alfvén för roll i ert liv
- Vad ser ni för likheter/olikheter mellan de två kompositörerna?
- Hur upplever ni relationen de två kompositörerna har till Rumänien och Sverige?

AS = Arina Stoenescu. MJ = Marigona Jusufi

AS: Förlaget startade 1991 och då gick jag på Konstfack. Jag är utbildad grafisk formgivare och illustratör på Konstfack och har alltid varit intresserad av böcker därför att för mig så har dem varit en dialogpartner. Jag är född och uppvuxen i Rumänien under kommunisttiden så jag kom till Sverige 1987 som politisk flykting. Mina föräldrar jobbade på Filminstitutet så jag var hemma ganska mycket själv och jag är enda barnet och böckerna var väldigt viktiga för mig som både barnvakt och närvaron hemma.

Jag är väldigt intresserad av barnkultur i förhållande till språket för att jag lärde mig ganska mycket svenska genom att läsa barnböcker och det är liksom en väldigt fin ingång i ett språk därför att den vänder sig till dem infödda. Den har med sig alla kulturella nycklar som ett barn behöver. Därför så är det väldigt roligt att lära sig läsa barnböcker och barnlitteratur när man lär sig ett språk. Plus att man möter då kanske det finaste en kultur vill erbjuda sina barn vilket är också väldigt fint.

Då var det väldigt roligt och jag insåg att det är nog det här som jag skulle gärna vilja hålla på med. Den första tvåspråkiga boken som jag gav ut det va en rumänsk-svensk bok som var ett samarbete som sen kom att sätta ribban för framtida - men också modellen för framtida samarbeten. Jag gör så här att jag letar efter historier och böcker som kan komma med en berättelse som kan bygga broar mellan olika kulturer eller olika företeelser i två kulturer via barnböcker.

Det är viktigt tycker jag att man exponerar barnen för flera språk och man lever nuförtiden i ett flerspråkigt samhälle.

Flerspråkigheten är egentligen mer regel än undantag och det tycker jag är någonting viktigt och som man ska bejaka för det tränar barnen och sen människan i att se saker från olika perspektiv och ha förståelse för fenomen ur olika perspektiv vilket jag tycker är väldigt viktigt för att man ska kunna samleva: Vi ska kunna ko-existera på den här planeten. Så det är lite svar på både första frågan "vad försöker ni åstadkomma med era böcker?"

Om man ska göra en övergång till den tredje frågan - rumänska ämnen. Tanken, målet med förlaget är tvåspråkighet, Det ska jag också nämna att anledningen till att det här förlaget kan fokusera på det, det är också mycket tack vare den tekniska utvecklingen därför att att åstadkomma en tvåspråkig bok tidigare när det inte fanns desktop publishing och tryckprocessen var mycket mer komplicerad var svårare. Det krävde mycket mer jobb och arbete och det hade blivit mycket dyrare. Nu är tekniken annorlunda och det är också en viktig del av verksamheten för den här förlaget att den kan stå på flera tekniska ben.

De rumänska ämnen är egentligen för att i den här tvåspråkiga utgivningen kan jag rumänska-svenska bäst. Det är en språkkombination som jag behärskar. Då är tanken som jag har att försöka bygga broar och visa på likheter och spännande saker. Likheter och olikheter för dem här två kulturella kontexten. Då, eftersom jag åker en hel del till Rumänien och jobbar en hel del med olika kulturprojekt så såg jag ett projekt där en rumänsk författare som heter Cristina Andone som är författare till den här boken, hon hade gett ut en serie med kompositörer, internationella. Jag tror

att det står i Enescu-boken att hon gett ut, det står i hennes biografi. Sagor från musikskogen. Och där är, jag tror åtta-nio kompositörer, men det är dem kända, klassiska kompositörerna. Och jag tror att i Rumänien så finns det ett annat intresse. Rumänien är när det gäller barnuppfostran och utbildning så är det ganska elitistiskt samhälle så man fattar väldigt mycket att man ska vara bäst och duktigast och prestera bäst, det kanske du känner igen. Men det finns också ett intresse i den här klassiska, lite elitistiska sättet att uppfostra barnet så finns det ett stort intresse för klassisk musik. Det var lite grann uppbringelsen till Cristinas arbete med den här serien med dem här olika kompositörerna, men hon gjorde det på ett väldigt roligt sätt precis som vi skriver i biografen. Hon ville ju ta ner dem här musikerna och den klassiska musiken från piedestalen och in i barnkammaren. När hon visste att hon skulle komma ut med en bok som handlade om Enescu så tänkte jag att det vore ju väldigt roligt att introducera Enescu på det sättet i ett sammanhang, och då tänkte jag på Hugo Alfvén. Och det här var faktiskt innan jag hade gjort någon research, det var bara en spontan tanke för att se vad händer i mötet mellan dem här? Men det visade till både min och Cristinas förvåning när hon började göra research för den här Alfvén att dem hade mycket mer gemensamt än vad man trodde från början. Dem representerade den här, mitt i en nationalromantisk tradition som dem skapade. Det är därför Enescu har blivit en sån stor kompositör. Och jag tror att dem var barn av samma tid och skrev på liknande sätt, men mottagande i sina respektive länder och sen också de historiska och politiska händelserna gjorde att deras öde och deras genomslag i respektive land blev väldigt olika. Enescu blev väldigt upphaussad och han levde under mellankrigstiden men han upplevde också kommunisternas makttagande och då stannade han kvar i Paris där han också dog. Jag tror till och med att jag har läst någonstans att kommunistregimet planerade på att kidnappa honom och återföra honom till rumänien. Han har blivit en nationalsymbol. Också utifrån tidens retorik och Rumänien som stat är ju väldigt ungt. Det har precis fyllt 100 år, det är ingenting ur ett historisk perspektiv. Dem behoven var inte lika starka även om det fanns en sån nationalistisk vurm i Sverige också men inte på det sättet. Så därför så har Hugo Alfvén varit en uppskattad väldigt duktig kompositör men inte nått

upp till det statuset för Sverige har inget behov av den typen av hädelse. Och egentligen så har han hamnat lite i händerna på Sverigedemokrater och andra mörka krafter som har lyft fram just i sin egen retorik, och därför så har han ännu mer hamnat i skogen. Då finns det en rädsla kring det. Men bägge två har fantastisk fina, jag tycker som bara lyssnare och musikkonsument, så tycker jag att dem slår an väldigt fina strängar när det gäller det svenska och det rumänska. Jag känner att om jag lyssnar på Enescu och musiken så känns det väldigt rumänskt och Alfvén väldigt svenskt. Och det har ju att göra med vad man har hört tidigare och olika influenser. Den här ramberättelsen var väldigt spännande för att hänga upp lite andra saker på det. Det var ju det som Cristina också gjorde vilket jag blev väldigt glad för för när hon började göra research och jag skicka lite olika saker för henne och hon upptäckte själv Alfvén så blev det än väldigt fin berättelse tycker jag. Hon såg någonting som kändes genuint äkta från ett svenskt perspektiv också. Men det ska man inte glömma att det här är barnberättelser, så det är inte musikhistoria men den innehåller musikhistoria.

För min del, förutom det som jag redan har nämnt så finns Enescus rapsodier - det var också väldigt kul att bägge två skrev rapsodier! Jag vet inte hur vanligt det här är i en musikers karriär. Är det vanligt att man skriver rapsodier?

MJ: Rapsodier som en form är en vanlig musikform men att man tillägnar det sitt land har jag personligen inte sett så mycket av. Det finns ju Liszt och såklart Alfvén och Enescu. Själv känner jag inte till fler än några få.

AS: Ja! Det var verkligen en sån där aha-upplevelse för bägge två skrev rapsodier tillägnande sina länder och Enescu-rapsodin, den har jag vuxit upp med. Radio Free Europe som man lyssnade på lite i smyg under kommunisttiden, dem använde stycken från Enescu för olika musiksignatur så för mig blev det väldigt starkt kopplat med det. Nu är det flygbolaget Blue Air som använder samma musiksignatur som landningspaus. Jag har exponerats för Enescu-musiken på olika sätt. Sen så upptäckte jag Hugo Alfvén. För mig så är det här ljuset och svenska sommaren väldigt mycket

förknippat med Hugo Alfvén, och det var någonting som jag lyssnade innan jag visste att jag lyssnade på Hugo Alfvén. Så har det det kristalliserat en medvetenhet. Men när det gäller som barnbok så tycker jag att det är väldigt roligt att kunna berätta en historia som innehåller musik och sagor och mat och barn. Det är ett roligt sätt att ta del av det. Sen kan jag tänka mig att ur det svenska kontexten kan så kan en sån bok upplevas som lite pretentiös, men jag tror att det beror bara på att man inte har den tradition, ja apropå hur man förhåller sig till vissa personer eller skapelser. I det intresset för att det ska vara så realistiskt som möjligt som glömmer man ibland att man behöver även det här lite sagoaktiga. Det är klart man kan skapa berättelser om vardagen men man behöver också drömma sig bort i någonting annat, det är också en del av våra liv. Så jag har inga problem med det men jag kan tänka mig att det här gör att man kanske inte har ett sånt intresse. Den här boken är slutsåld för att upplagorna som Pionier Press ger ut är väldigt små så att om den inte är print on demand, så kan man beställa hur många som helst så är offset-upplagorna för vissa böcker mellan 300 och högst 500, och den här boken trycktes i 300 exemplar. Det har inte funnits någon jätte-efterfråga från svenskt håll. Jag tror att BTJ, bibliotekstjänst, där fick jag en recension från en rumänsk lektor. Den personen uppfattade boken som ett projektarbete och förstod inte riktigt att det var från två håll och att det var två språk sådär. Jag har personligen tänkt att den här boken kan vara bra att delas och ha Alfvén och Enescu som separata böcker.

Jag vet inte, olikheterna kan jag tänka mig kommer från dem miljöer som dem har formats av och där dem har verkat. Och relationen som dem här två kompositörerna har till Rumänien respektive Sverige, jag tror faktiskt att dem var väldigt präglade av det nationalromantisk. För så känns det lite som när en tonåring ska hitta sin identitet och har hittat någonting och så kör man stenhårt på det för att land ai den. Då överdriver man vissa saker. Så är det med allt, om man ska vara tydlig så överdriver man vissa saker. Det blir ju ganska mycket som är spännande och som jag tror att den här boken kan också vara som en ingång. Den introducerar två kompositörer som har en hel del att säga om dem här två kulturena.

Behållningen, nu när jag har tänkt lite mer på den här boken tack vare din frågor, så behållningen är att vi är mer lika än vad vi tror och samma ideér föds över hela världen men dem formas och cementeras på olika sätt beroende av den geografiska, kulturella och historisk kontexten dem landar i. Och det vi ser, vi ser ju bara slutresultat, det som blir kvar, men för att kunna förstå det så tror jag att det är viktigt att man försöker förstå den tid som har format dem här ideérna eller fenomenen eller företeelserna.